

УДК 352.07:533.01

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3\(3\)-102-112](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3(3)-102-112)

Гонтар Зоряна Григорівна кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри соціальної роботи управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, вул. Клепарівська, 35, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0003-1712-7457>

Фітьо Анжела Богданівна здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, вул. Клепарівська, 35, м. Львів

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті проаналізовано основні аспекти державного управління соціальними проектами на місцевому рівні в умовах війни, особлива увага приділяється ролі територіальних громад, зокрема – міських, у забезпеченні розвитку соціальних програм. Здійснено аналіз існуючих підходів до розвитку соціальних програм та їхню ефективність в суспільстві. Проведено аналіз пріоритетних напрямів розвитку соціальних проектів, методи залучення ресурсів, а також питання координації дій між державними органами та місцевими громадами. Доведено, що ефективне державне управління може сприяти в розвитку соціальних програм на місцевому рівні у контексті сучасних викликів та військових ризиків. Державне управління є процесом реалізації і забезпечення сталості соціальних проектів на місцевому рівні, одночасно реагуючи на термінові проблеми та потреби громад на довготривалих перспективах.

Дослідження державного управління розвитком соціальних проектів у воєнний період на місцевому рівні в Україні вказують на необхідність інтеграції громадськості, створення ефективної системи моніторингу та оцінки результативності проектів, а також важливість залучення міжнародних донорів.

Представлено і проаналізовано ефективні підходи до державного управління розвитком соціальних проектів на місцевому рівні в умовах війни в Україні, заходи та методи здійснення стратегічної діяльності, що сприятимуть забезпеченню успішності цих проектів.

У контексті сучасних викликів та військових ризиків особливу увагу приділено державному управлінню розвитком соціальних проектів щодо

спроможності ефективно мобілізувати ресурси, щоб забезпечити підтримку та захист потребуючих. Автор досліджує питання взаємодії територіальних громад та визначає основні аспекти, що впливають на її ефективність швидко адаптувати свої стратегії до змін у соціальній динаміці, зокрема, враховуючи потреби та інтереси місцевих громад. Залучення громадськості є ще однією ключовою складовою успішного державного управління в умовах війни.

Ключові слова: військові ризики, державне управління, місцевий рівень, соціальна проблема, соціальна потреба, соціальний проект, управління соціальними проектами.

Hontar Zoriana Hryhorivna Candidate of Science in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Work, Management and Social Sciences, Lviv State University of Life Safety, St. Kleparivska, 35, Lviv, <https://orcid.org/0000-0003-1712-7457>

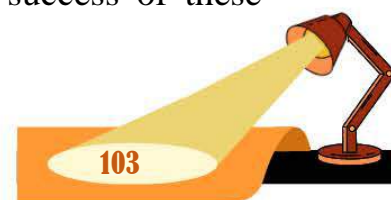
Fityo Anzhela Bogdanivna student of the first (bachelor) level of higher education, Lviv State University of Life Safety, St. Kleparivska, 35, Lviv

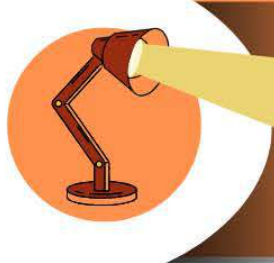
STATE ADMINISTRATION FOR THE DEVELOPMENT OF SOCIAL PROJECTS AT THE LOCAL LEVEL IN THE CONDITIONS OF WAR IN UKRAINE

Abstract. The article analyzes the main aspects of state management of social projects at the local level in the conditions of war, special attention is paid to the role of territorial communities, in particular - urban ones, in ensuring the development of social programs. An analysis of existing approaches to the development of social programs and their effectiveness in society was carried out. An analysis of the priority areas of development of social projects, methods of attracting resources, as well as the issue of coordination of actions between state bodies and local communities was carried out. It has been proven that effective public administration can contribute to the development of social programs at the local level in the context of modern challenges and military risks. Public administration is the process of implementing and ensuring the sustainability of social projects at the local level, while simultaneously responding to urgent problems and needs of communities on a long-term perspective.

Studies of the state management of the development of social projects during the war period at the local level in Ukraine indicate the need for public integration, the creation of an effective monitoring and evaluation system

Effective approaches to state management of the development of social projects at the local level in the conditions of war in Ukraine, measures and methods of implementing strategic activities that will contribute to the success of these

projects are present. In the context of modern challenges and military risks, special attention is paid to the state management of the development of social projects regarding the ability to effectively mobilize resources to provide support and protection to those in need. The author examines the issue of interaction of territorial communities and identifies the main aspects that affect its effectiveness in quickly adapting its strategies to changes in social dynamics, in particular, taking into account the needs and interests of local communities. Public involvement is another key component of successful wartime governance, tested and analyzed.

Keywords: military risks, public administration, local level, social problem, social need, social project, management of social projects.

Постановка проблеми. У контексті військового конфлікту в Україні, розбудова та реалізація соціальних проектів стає важливим завданням для місцевих ініціативних груп та громадськості, зокрема враховуючи особливості потреб та викликів, що виникають через війну. Повномасштабне вторгнення російської федерації призвело до порушення нормальних умов життя, чималих людських та матеріальних втрат, значні негаразди у різних сферах життя громадян України, створили передумови для соціальних змін.

В умовах війни в Україні місцеві громади зіткнулися з новими викликами, а саме: зростання кількості внутрішньо переміщених осіб, збільшення рівня безробіття та соціальної вразливості, пошкодження інфраструктури, а також зростаючі потреби у сфері охорони здоров'я та освіти. Так, з повномасштабного вторгнення російської федерації проти України, з 24 лютого 2022 року запроваджуються нові соціальні проекти, зростає громадянська активність, поширюються волонтерські групи та посилюється державне управління з орієнтиром на потреби населення в громадах.

Державне управління виконує функцію реалізації та процес забезпечення сталості соціальних проектів на місцевому рівні, одночасно реагуючи на термінові проблеми та потреби громад на довготривалих перспективах. Багато соціальних проектів зосереджені на вирішенні складних і масштабних соціальних питань, таких як: розвиток інфраструктури, забезпечення громад безпечним житлом, доступ до якісної освіти, а також підтримка громадян у складних життєвих обставинах. Збільшення ефективності вирішення соціальних проблем можна досягти шляхом одночасного впровадження декількох різних соціальних проектів.

Проте, ефективне державне управління цим процесом потребує комплексного підходу та аналізу найкращих практик.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження в області державного управління розвитком соціальних проектів у воєнний період на місцевому рівні в Україні вказують на необхідність інтеграції громадськості, створення ефективної системи моніторингу та оцінки результативності проектів, а також важливість залучення міжнародних донорів.

У працях науковців, таких як: І. М. Іонова, О. В. Безпалько, О.Ю. Кравчук, В. В. Дорош, О.О. Яременко, О.Р. Артюх, О.М. Балакірева, розкрито сутність соціальної роботи в громаді, реалізації соціальних проектів у різних суспільних сферах, співпрацю між територіальними громадами, а також соціальне проектування, механізмів реалізації соціальних проектів, включаючи організаційну структуру, фінансування та партнерство, а також моніторинг, контроль та оцінку.

Мета статті - здійснити аналіз ефективних підходів до державного управління розвитком соціальних проектів на місцевому рівні в умовах війни в Україні та визначенні стратегій, які сприятимуть забезпеченню успішності цих проектів.

Виклад основного матеріалу. Розвиток та поява ініціатив соціальних проектів були зумовлені населенням через суспільні потреби в багатьох країнах світу, та в Україні загалом. Проте, важливий пріоритет у їх започаткуванні відіграє держава, яка завдяки механізмам державного управління забезпечує та ініціює різноманітні соціальні проекти, привертає увагу громадськості, формує ціннісні орієнтири в пріоритетних соціальних напрямках [8].

В основі наукового дослідження лежить поняття соціального проекту, що включає комплекс завдань, ресурсів, процесів і документації, спрямованих на те, щоб досягнути бажаних результатів. Соціальний проект можна ототожнити з управлінськими рішеннями, які потрібні теоретично для реалізації мети.

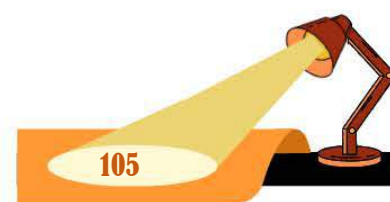
О. В. Безпалько вказує на те, що основними складовими проекту є його ідея, завдання та дія, спрямовані на реалізацію його в життя [2].

В. В. Дорош покладається на те, що соціальний проект аргументований зразок певного вирішення соціальної проблеми, що вважається позитивним завдяки його впливу на суспільство. Проект документується та обговорюється ініціаторами та координаторами для досягнення загальної мети, підтримуючи матеріальні, чи духовні цінності в межах наявних ресурсів [3].

В. П. Шкуро у своєму дослідженні характеризує соціальний проект як сукупність комплексних дій, спрямованих на розв'язання конкретної соціальної ситуації, проблеми, за умови обмеженості в часі та ресурсах [9].

На нашу думку, соціальний проект – це сукупність дій, спрямованих на вирішення певних соціальних проблем, із чітко визначеними цілями та завданнями. Отже, соціальний проект має бути пріоритетною моделлю, баченням майбутнього соціального розвитку.

Для успішного виконання пріоритетних завдань пов'язаних з реалізацією соціальних проектів, ключову роль відіграє координація процесу, порядок і структура. Із цією метою важливо мати чітку організацію та спрямувати всі компоненти діяльності на досягнення конкретної мети. Цей підхід підкреслює важливість підтримки високого рівня організації та ефективного управління процесами для досягнення бажаних результатів.

У контексті державного управління елементи соціальної структури суспільства знаходяться в центрі дослідження та розвитку соціальних проблем. До таких елементів належать соціальні групи, зокрема сім'ї, верстви населення, територіальні громади, а також установи та організації, що надають послуги, для задоволення потреб громадян [4]

Україна зазнає впливу військових дій, стикається з серйозними викликами у забезпеченні підтримки своїх громадян та розвитку соціальних ініціатив на місцевому рівні. Державне управління розвитком соціальних проектів на місцевому рівні в умовах війни вимагає комплексних заходів, та забезпечення якості публічних послуг в державі.

Війна в Україні спричинила значні соціальні та економічні виклики для місцевих громад. Понад півмільйона людей були змушені покинути свої домівки та шукати притулку в інших регіонах країни. Руйнування інфраструктури, втрата робочих місць, а також психологічні травми стали частиною повсякденного життя для багатьох українців. У таких умовах соціальні проекти стають життєво важливими для підтримки населення та відновлення зруйнованих територій.

Державне управління має ключове значення у спрямуванні зусиль на розвиток та реалізацію соціальних проектів на місцевому рівні. Однією з головних функцій уряду є створення ефективної системи управління, яка б забезпечувала координацію дій між різними галузями та рівнями влади. Така спроможність державної влади проявляється насамперед у можливості фінансувати проекти, залучати донорів та міжнародні організації до виділення коштів, закладати певну частку видатків на проекти у державному бюджеті та місцевих бюджетах тощо[1].

Державне управління відповідає за залучення фінансових ресурсів для реалізації соціальних проектів. Це може включати як внутрішні бюджетні асигнування, так і міжнародну допомогу та інвестиції. Важливою складовою цього процесу є прозоре та ефективне використання коштів з метою максимізації соціального впливу. Такий підхід забезпечує підзвітність і довіру до урядових ініціатив, сприяючи більшому залученню ресурсів та успішній реалізації соціальних проектів.

В умовах війни перед органами публічної влади України постали нові виклики та завдання, пов'язані з наданням адміністративних послуг, підтримка діяльності суб'єктів господарювання, організацією територіальної оборони громад, евакуацією населення, а також соціальним захистом внутрішньо переміщених осіб тощо.

Згуртованість українського суспільства допомагає долати ці виклики, будучи надійною базою соціальної стійкості країни та протистояння російському вторгненню. Це стрімке об'єднання українців та публічних інституцій стало можливим завдяки тривалій історії демократизації суспільних відносин на

основі національних цінностей, яка відбувалася протягом усіх років незалежності України.

Успішне впровадження соціальних проектів на місцевому рівні потребує активної підтримки та залучення громадськості. Державне управління має сприяти залученню громадян до процесу прийняття рішень та реалізації проектів, забезпечуючи можливості зворотного зв'язку та прозорість у діяльності органів влади. Це може бути реалізовано шляхом проведення громадських слухань, створення платформ для обговорення ідей та пропозицій, а також залучення громадських організацій та інших зацікавлених сторін до процесу прийняття рішень [5].

За півтора роки війни кількість осіб з інвалідністю зросла на 300 тисяч, досягнувши 3 мільйонів осіб. Російська агресія проти України завдала значних втрат, як людських, так і матеріальних. Українці зіткнулися з руйнацією інфраструктури, втратою житла, транспортних засобів, робочих місць та засобів для існування. Близько 5 мільйонів осіб були змушені залишити свої домівки. Через тривалу війну кількість тих, хто потребує допомоги, може продовжувати зростати.

У цих умовах, державне управління повинно бути спроможним ефективно мобілізувати ресурси, щоб забезпечити підтримку та захист потребуючих. Крім того, швидко адаптувати свої стратегії до змін у соціальній динаміці, зокрема, враховуючи потреби та інтереси місцевих громад. Залучення громадськості є ще однією ключовою складовою успішного державного управління в умовах війни.

Активна участь громадян у прийнятті рішень та реалізації соціальних програм дозволяє забезпечити їх адаптованість та відповідність реальним потребам на місцевому рівні.

Одним із найважливіших аспектів успішного управління є систематичний моніторинг та оцінка реалізації соціальних проектів. Це дозволяє вчасно виявляти проблеми та недоліки в їх виконанні, а також дозволяє коригувати стратегії для досягнення кращих результатів.

Через війну державне управління соціальними проектами на місцевому рівні зустрілось з низкою викликів, зокрема:

- Знищення інфраструктури. Багато соціальних об'єктів, таких як школи, лікарні та центри соціальних послуг, були зруйновані або пошкоджені внаслідок бойових дій.
- Переміщення населення. Мільйони людей змушені були покинути свої рідне помешкання та переселитися в інші регіони країни, що призвело до перевантаження місцевих ресурсів.
- Зменшення бюджетів. Уряди скоротили фінансування соціальних програм через військові витрати.

Незважаючи на ці виклики, український уряд вживає низку стратегій для підтримки розвитку соціальних проектів на місцевому рівні, зокрема:

- Виділення коштів. Уряд виділив мільярди гривень на допомогу постраждалим від війни, включаючи фінансування соціальних програм.
- Спрощення процедур. Уряд спростив процедури надання соціальних послуг, щоб зробити їх більш доступними для людей, які потребують допомоги.
- Співпраця з міжнародними організаціями. Уряд співпрацює з міжнародними організаціями, такими як ООН та Червоний Хрест, для отримання гуманітарної допомоги та технічної підтримки.
- Залучення громадськості. Уряд залучає громадськість до розробки та реалізації соціальних проектів, щоб забезпечити їх відповідність потребам людей на місцях.

Багаторічний досвід створення та реалізації соціальних проектів на місцевому рівні дозволяє визначити, що ключовими критеріями відповідності соціальних проектів є:

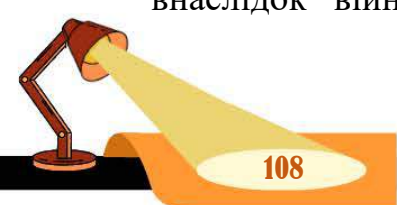
- відповідність проекту пріоритетним напрямкам розвитку, затвердженим програмними та стратегічними документами країни; території реалізації проекту; стратегічно важливим інвестиційним проектам та цільовим програмам;
- соціальний вплив: можливість покращення якості життя певної частини населення завдяки результатам проекту;
- важливість результатів реалізації проекту з позицій державного, суспільного та приватного сектору;
- ефективність та доцільність соціального проекту, забезпечуючи його успішну реалізацію

На основі сучасних наукових досліджень і досвіду у розробці соціальних проектів, доцільність соціального проекту можна обґрунтовувати за двома напрямками:

1) Відповідність соціального проекту цілям і потребам усіх зацікавлених сторін, а також підтвердження його потенціалу для досягнення позитивних соціальних змін;

2) Доведення про важливість соціального проекту для доцільного його інвестування.

Для забезпечення соціальної підтримки та розвитку місцевих громад в умовах війни, державне управління в Україні виконує ряд важливих функцій та впроваджує соціальні проекти з метою полегшення життя людей. Державне управління в Україні забезпечує організацію та реалізацію програм гуманітарної допомоги та соціального забезпечення для населення, яке постраждало внаслідок війни. Україна активно здійснює програми реконструкції та

відновлення інфраструктури на територіях, які постраждали внаслідок війни. Наприклад, у місті Маріуполь на Донеччині було відновлено дитячий садок та школу, що стали місцем притулку для дітей, які втратили свої будинки через обстріли. Держава також здійснює програми психологічної підтримки для населення, яке постраждало від війни. Наприклад, у містах діють центри психологічної допомоги, де кожен, хто відчуває потребу, може отримати консультацію та підтримку від кваліфікованих фахівців. Держава підтримує розвиток молодіжних ініціатив, спрямованих на підтримку громад та відновлення життєдіяльності в умовах війни. Наприклад, у місті Луганськ молоді активісти створили ініціативу "Молодь за мир без війни", яка організовує соціальні заходи, волонтерську допомогу та розвиток культурних проєктів для місцевого населення.

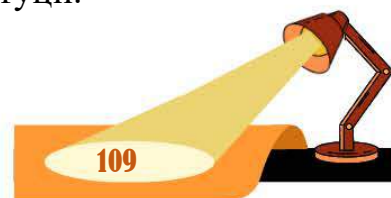
Ці приклади свідчать про важливість державного управління розвитком соціальних проєктів на місцевому рівні в умовах війни в Україні. Здійснення таких проєктів допомагає покращити якість життя населення, сприяє відновленню та зміцненню місцевих громад у складних умовах військового конфлікту.

Низка кращих практик, які продемонстрували свою ефективність в умовах війни в Україні, включають:

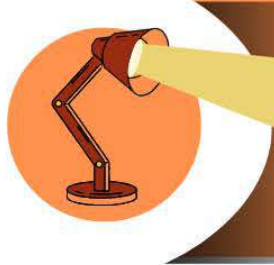
- Децентралізацію прийняття рішень та розподілу ресурсів на місцевий рівень дає змогу громадам швидше реагувати на потреби людей.
- Співпрацю між різними зацікавленими сторонами, такими як уряд, громадські організації, приватний сектор та міжнародні організації, може допомогти мобілізувати більше ресурсів та забезпечити більш комплексний підхід до надання допомоги.
- Використання технологій, таких як мобільні додатки та онлайн-платформи, можуть допомогти людям отримати доступ до соціальних послуг та інформації.

У відповідь на сучасні потреби отримувачів соціальних послуг, Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях» від 14 квітня 2022 року № 2193-IX. Цей закон передбачає зміни до законодавства з метою забезпечення надання соціальних послуг під час надзвичайного або воєнного стану, що відповідає актуальним викликам та потребам громадян в Україні.

Згідно із статтею 47 Конституції України кожен має право на житло. Зокрема, держава та органи місцевого самоврядування зобов'язані надавати соціальне житло безкоштовно або за доступною для громадян платою особам, які потребують соціального захисту. Також забезпечення житлом є частиною права на гідний рівень життя, як зазначено у статті 48 Конституції.

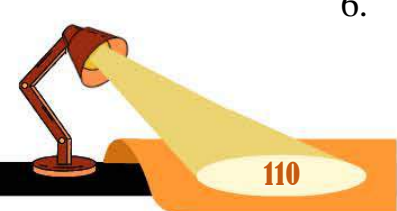

Право ВПО на житло було встановлено в Законі України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». З початку внутрішнього переміщення в 2014 році Кабінет Міністрів України прийняв постанову «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг».

20 березня 2022 року Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову № 332 «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам». Цим рішенням була скасована попередня Постанова «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг». Нова постанова встановила порядок надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам та порядок використання коштів державного бюджету для цього. 20 березня 2022 року Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову № 332 «Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам». Цим рішенням була скасована попередня Постанова «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг». Нова постанова встановила порядок надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам та порядок використання коштів державного бюджету для цього.

Важливі аспекти державного управління розвитком соціальних проектів на місцевому рівні в умовах війни в Україні:

1. Своєчасність та адресність: практичне вирішення соціальної проблеми безпосередньо на місцях під час її загострення, прямий вплив на цільову групу та опосередкований вплив на місцеву громаду, здатність швидко реагувати на мінливі потреби та обставини, розробка проектів, які можна легко адаптувати до нових викликів.
2. Прозорість та підзвітність: здійснення інформаційної кампанії про перебіг та результати соціального проекту, з забезпечення відкритого та прозорого процесу прийняття рішень, залучення громадськості до розробки та реалізації проектів, оцінка результатів проектів.
3. Відповідність цілей та потреб проекту: узгодження соціальних проектів з іншими гуманітарними та відновлювальними програмами, координація дій різних зацікавлених сторін на місцевому, регіональному та національному рівнях.
4. Залучення громад до розробки та реалізації проектів.
5. Розробка проектів, які не лише задовольняють негайні потреби, але й сприяють стійкому розвитку громад.
6. Результативність – задоволення потреб особи, групи, громади.

Отже, державне управління розвитком соціальних проектів на місцевому рівні в умовах війни виявляється важливим і складним завданням, яке потребує системного підходу та співпраці всіх зацікавлених сторін. Умови воєнного конфлікту ставлять перед урядом та місцевими органами влади ряд серйозних викликів, включаючи мобілізацію ресурсів, адаптацію до змін у соціальній динаміці, залучення громадськості та здійснення ефективного моніторингу та оцінки реалізації проектів. Проте, не дивлячись на ці виклики, успішне управління соціальними проектами в умовах війни абсолютно реалістичне. Шляхом співпраці, гнучкості та відповідальності перед громадянами, уряд та місцеві органи влади можуть забезпечити підтримку та захист для уразливих верств суспільства та сприяти відновленню соціально-економічного розвитку у постраждалих регіонах. Розуміння цих викликів і прийняття необхідних заходів може сприяти створенню більш стійкого та спроможного суспільства, яке здатне ефективно реагувати на навколишні виклики навіть у складних умовах війни.

Висновки. Державне управління розвитком соціальних проектів на місцевому рівні в умовах війни в Україні є складним, але життєво важливим завданням. Завдяки комплексному підходу, який ґрунтується на принципах гнучкості, прозорості, координації, місцевої участі, а також довгострокового планування, Україна може подолати наслідки війни та створити краще майбутнє для своїх громадян. Соціальні проекти мають великі переваги серед управлінських компонентів, такі як своєчасність, швидкість реагування, зосередженість на конкретних цілях, врахування особливостей індивідуумів, груп і спільнот.

З моменту здобуття незалежності, в Україні було впроваджено численні соціальні ініціативи від державних і громадських організацій, спрямованих на покращення соціальної сфери. Ці проекти включають різноманітні інноваційні компоненти, індивідуальні розробки та новітні програми, які можна пристосувати до умов сьогодення.

Література:

1. Антонова О.В. Соціальне проектування в теорії державного управління. Державне управління та місцеве самоврядування. Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ. С. 3–12. URL: <http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2>
2. Безпалько О. В. Соціальне проектування : навч. посіб. Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 128 с.
3. Дорош В. Соціальний проект як елемент реалізації корпоративної соціальної відповідальності : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Переяслав-Хмельницький, 29-30 груд. 2013 р. Переяслав-Хмельницький, 2013р. С. 194.
4. Енгель А. В., Кравчук О. Ю. Концептуальний погляд на соціальне проектування у сфері державного управління. In: The 3rd International scientific and practical conference «Technologies in education in schools and universities» Athens, Greece, 23-26 January, 2024. / International Science Group. Athens, Greece, 2024. P. 363, P. 256.
5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 .03.2012 р. № 4572-VI : станом на 27 лип. 2023 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/t124572?an=1> (дата звернення: 27.02.2024).

6. Про державне прогнозування та розробку програм економічного та соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000 р. № 1602-III : станом на 23 бер. 2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text> (дата звернення 23.03.2024).

7. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII : станом на 17 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення: 17.02.2024).

8. Чернета С. Ю., Незбрицька О.В. Підходи до визначення сутності поняття «соціальний проєкт». Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 11 : Соціальна робота. Соціальна педагогіка. 2018. Вип. 24(1). С. 228-236. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_011_2018_24%281%29__34.

9. Шкуро В. П. Підвищення якості реалізації соціальних проєктів. Збірник наукових праць. Психологічні науки. 2016. Т. 2. Вип. 9. С. 265-269.

10. Яременко О. О., Артюх О. Р., Балакірева О. М. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проєктів. Київ : ДЦССМ, 2002. 132с.

References:

1. Antonova O.V. *Sotsial'ne proektuvannya v teorii derzhavnoho upravlinnya*[Social design in the theory of public administration] *State administration and local self-government*, 3–12. URL: <http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2> [in Ukrainian].

2. Bezpal'ko O. V. (2010). *Sotsial'ne proektuvannya* [Social design]. Kyiv : Kyivsk. un-t imeni Borysa Hrinchenka [in Ukrainian].

3. Dorosh V. *Sotsial'nyy proekt yak element realizatsiyi korporativnoyi sotsial'noyi vidpovidal'nosti* [Social project as an element of implementation of corporate social responsibility] URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua> (data zvernennya 25.04.2024). [in Ukrainian].

4. Enhel' A. V., Kravchuk O. YU. *Kontseptual'nyy pohyald na sotsial'ne proyektuvannya u sferi derzhavnoho upravlinnya*[A conceptual view of social design in the field of public administration]In: The 3rd International scientific and practical conference «Technologies in education in schools and universities» Athens, Greece, 23-26 January, 2024. / International Science Group. Athens, Greece, 2024. R. 363, R. 256. [in Ukrainian].

5. *Pro hromads'ki ob'yednannya: Zakon Ukrayiny pryiniaty 22 ber. 2012 roku № 4572-VI* [Public associations Law of Ukraine from March 22 2012, № 4572-VI]: stanom na 27 lyp. 2023 r. (n.d.). ips.ligazakon.net. Retrieved from <https://ips.ligazakon.net> (data zvernennya: 27.02.2024).

6. *Pro derzhavne prohnozuvannya ta rozrobku prohram ekonomichnoho ta sotsial'noho rozvytku Ukrayiny pryiniaty 23 ber. 2000 roku № 1602-III* [On state forecasting and development of economic and social development programs of Ukraine Law of Ukraine from March 23 2000, № 1602-III] : stanom na 23 ber. 2000 r. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14> (data zvernennya 23.03.2024).

7. *Pro sotsial'ni posluhy : Zakon Ukrayiny pryiniaty 17 sich. 2019 roku № 2671-VIII* : [On social services Law of Ukraine from January 2019, № 2671-VIII] stanom na 17 lyut. 2023 r. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua> (data zvernennya: 17.02.2024).

8. Cherneta S. YU. & Nezbrys'ka O.V.(2018) *Pidkhody do vyznachennya sutnosti ponyattya «sotsial'nyy proekt»*[Approaches to defining the essence of the concept of "social project"] *Sotsial'na robota. Sotsial'na pedahohika*, 24(1),228-236. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_011_2018_24%281%29__34. [in Ukrainian].

9. Shkuro V. P.(2016) *Pidvyschennya yakosti realizatsiyi sotsial'nykh proektiv* [Improving the quality of implementation of social projects] 2016, 9, 265-269 [in Ukrainian].

10. Yaremenko O. O. & Artyukh O. R. & Balakiryeva O. M. (2002). *Naukovyy suprovod, monitorynh ta otsinka efektyvnosti sotsial'nykh proektiv* [Scientific support, monitoring and evaluation of the effectiveness of social projects] Kyiv: DTSSSM [in Ukrainian].

